

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k tématu Spolupráce a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi, průmyslem a malými a středními podniky – důležitá podmínka pro inovace (stanovisko z vlastní iniciativy)

(2009/C 218/02)

Dne 10. července 2008 se Evropský hospodářský a sociální výbor, v souladu s čl. 29 odst. 2 Jednacího řádu, rozhodl vypracovat stanovisko z vlastní iniciativy k tématu

„Spolupráce a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi, průmyslem a malými a středními podniky – důležitá podmínka pro inovace“.

Specializovaná sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 3. února 2009. Zpravodajem byl pan WOLF.

Na 451. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. února 2009 (jednání dne 26. února 2009), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 158 hlasy pro, 1 člen se zdržel hlasování.

1. Závěry a doporučení

1.1 Předkládané stanovisko pojednává o spolupráci a předávání znalostí mezi výzkumnými organizacemi (*Research Performing Organisations*), průmyslem a malými a středními podniky, neboť tato spolupráce hraje rozhodující úlohu pro vývoj inovativních produktů a procesů na základě výsledků vědeckého výzkumu.

1.2 Výbor doporučuje soustavně informovat pracovníky v průmyslu a malých a středních podnicích o tom, jaké hodnoty v oblasti znalostí a technologií jsou na vysokých školách a ve výzkumných zařízeních EU k dispozici a jak lze navázat příslušné kontakty. V souladu s tím Výbor doporučuje, aby Komise usilovala o celoevropský (internetový) systém vyhledávání, integrující a doplňující dosavadní informační systémy, tzn. lépe vyhovující specifické potřebě informací.

1.3 Výbor podporuje úsilí o volný internetový přístup k vědeckým publikacím. Tento přístup je však obvykle spojen se zvýšenými náklady pro veřejné rozpočty. Proto by se mělo usilovat o dosažení stejných pravidel v členských státech EU i s mimoevropskými státy. Nesmí přitom být omezena svoboda výzkumných organizací ani jejich vědeckých pracovníků zvolit pro zveřejnění dosažených výsledků takový časopis či fórum, který nejlépe poslouží k jejich celosvětovému rozšíření a uznání.

1.4 Výbor doporučuje dále rozvíjet úvahy o volném přístupu k vědeckým datům, ale také o stanovení hranic takového postupu. Tímto se nemyslí předčasný otevřený přístup k jakýmkoli datům, včetně tzv. nezpracovaných dat, pocháze-

jícím z vědeckého výzkumu. Výbor doporučuje opatrný a pozvolný postup ze strany Komise při současném zapojení dotčených výzkumných pracovníků.

1.5 Vzhledem k rozdílné pracovní kultuře výzkumných organizací a průmyslu Výbor doporučuje zajistit spravedlivé vyvážení zájmů. Týká se to napjatého vztahu mezi časným zveřejněním výsledků a zachováním nezbytné důvěrnosti, jakož i práv k duševnímu vlastnictví včetně patentů.

1.6 Výbor proto vítá, že Komise v mezidobě vyjasnila, že svým doporučením k nakládání s duševním vlastnictvím nechce dokonce ani u smluvního výzkumu v žádném případě zasahovat do smluvní volnosti spolupracujících stran. Doporučení Komise mají pomáhat, avšak v žádném případě svazovat.

1.7 Výbor opakuje svá doporučení týkající se patentu Společenství s přiměřenou lhůtou pro vynálezce pro předběžné zveřejnění neohrožující novinky.

1.8 Při vývoji výzkumných infrastruktur, jako jsou např. urychlovače, zdroje záření, satelity, astronomické přístroje spojené se Zemí či zařízení pro fúzi, nejsou výzkumná zařízení v první řadě dodavateli nových znalostí, nýbrž zadavateli a zákazníky. Výbor doporučuje přezkoumat dosavadní zkušenosti s uplatňováním stávajících předpisů EU a členských států o podporách, rozpočtu, zadávání zakázek a hospodářské soutěži

z hlediska přínosu k uskutečňování cíle co nejlepšího zachování a využívání schopností a zvláštních znalostí nabytých při plnění těchto zakázek ve prospěch evropské konkurenceschopnosti i příslušných pozdějších navazujících zakázek a zjistit, zda by v tomto směru nebyly zapotřebí nové přístupy příslušné průmyslové politiky.

2. Úvod

2.1 Výbor zveřejnil četná stanoviska⁽¹⁾ týkající se otázek politiky výzkumu, v nichž poukázal zejména na zásadní význam dostatečného výzkumu a vývoje pro plnění lisabonských a barcelonských cílů.

2.2 Zvlášť důležitý aspekt těchto doporučení se týkal spolupráce mezi výzkumnými organizacemi včetně univerzit (*Public Research Organisations PROs* nebo *Research Performing Organisations*), průmyslem a malými a středními podniky a k tomu potřebného předávání znalostí s cílem vyvinout inovativní postupy a konkurenceschopné produkty. Toto stanovisko prohlubuje zmíněný aspekt a zaměřuje se na témata uvedená v kapitolách 3 až 5, kterými jsou a) publikace a informace, b) spolupráce na vývoji konkurenceschopných produktů a postupů a c) spolupráce na vývoji výzkumných infrastruktur⁽²⁾.

2.3 Tato témata se týkají souladu – ale také nesouladu – spolupráce a hospodářské soutěže. Spolupráce je na jednu stranu nezbytná pro udržení a posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu vůči zemím mimo EU. Na druhou stranu nesmí být vzájemná hospodářská soutěž evropských podniků narušena chováním, jež je upraveno předpisy, které se týkají státních podpor (evropské právo upravující podpory) a které zajišťují spravedlivý vnitřní trh.

2.4 Takto vznikající napětí je základem pro otázky a doporučení, jimž je věnována pozornost níže, zejména pokud jde o práva duševního vlastnictví a s tím spojený okruh problémů svobodného předávání informací.

2.5 Otázkou spolupráce se zabývala také Komise a Rada. To vyústilo mezi jiným v doporučení Komise⁽³⁾ o řízení duševního vlastnictví při činnostech předávání znalostí a o kodexu správné praxe pro univerzity a jiné veřejné výzkumné organizace. Jeho cílem je přimět členské státy a výzkumná zařízení k jednotnějšímu postupu. Právě tato doporučení však i přes v zásadě velmi rozumné cíle a návrhy vnesla nové otázky a, pokud jde o práva duševního vlastnictví u společného

a smluvního výzkumu, vedla k pádným námitkám ze strany dotčených organizací. Tyto otázky a jejich vyjasnění ze strany Komise, k němuž v mezičase došlo, jsou součástí tohoto stanoviska.

3. Zveřejňování výzkumných činností a poznatků

3.1 **Vědecké publikace.** Výsledky vědecké činnosti se obvykle zveřejňují po dokončení přesvědčivého postupu hodnocení („Peer Review“) v tištěných odborných časopisech, někdy je výzkumné organizace dokonce zveřejňují předem jako předběžné tisky nebo technické zprávy atd. Kromě toho se o nich podávají zprávy na odborných konferencích a jsou zveřejňovány v zápisech z těchto konferencí.

3.1.1 **Internet jako nová dimenze.** Díky internetu se otevřela nová dimenze komunikace a předávání poznatků. Nakladatelství tak v současné době publikují většinu vědeckých časopisů také v elektronické podobě na internetu.

3.1.2 **Knihovny a otázka nákladů.** Přístup k tištěným a také k elektronickým publikacím je z velké části zajišťován knihovnami na vysokých školách a ve výzkumných organizacích. Tyto však musí být finančně způsobilé – a v tom tkví vážný problém⁽⁴⁾ – nést náklady s tím spojené (na publikace a předplatné).

3.1.3 **Bezplatný internetový přístup k vědeckým publikacím.** Ačkoli je internetový přístup k vědeckým publikacím zatím obvykle spojen s náklady, které jsou hrazeny buď knihovnami nebo jejich zřizovateli nebo které musí být hrazeny přímo uživateli, existují již delší dobu snahy o umožnění bezplatného přístupu (*Free Open Access*)⁽⁵⁾ pro všechny uživatele. Navíc jsou zkoumány různé obchodní modely a způsoby platby, které již v některých případech vedly ke konkrétním dohodám. Výbor příslušné snahy podporuje. Ne všechny dohody však budou pro veřejnou správu neutrální z hlediska nákladů. Doporučuje proto usilovat o vzájemný přístup jak mezi členskými státy EU, tak s mimoevropskými zeměmi.

3.1.3.1 **Neomezená svoboda volby.** Nesmí však přitom být v žádném případě omezena svoboda výzkumných organizací ani jejich vědeckých pracovníků zvolit pro zveřejnění dosažených výsledků časopis nebo fórum, které podle nich nejlépe poslouží k jejich celosvětovému rozšíření a uznání.

⁽¹⁾ Viz kapitola 6.

⁽²⁾ INT/450, CESE 40/2009 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽³⁾ K(2008) 1329, 10. dubna 2008.

⁽⁴⁾ http://ec.europa.eu/research/science-society/pdf/scientific-publication-study_en.pdf.

⁽⁵⁾ Open Access. Chancen und Herausforderungen – ein Handbuch [Otevřený přístup. Příležitosti a výzvy – příručka], Evropská komise/německá komise UNESCO, 2008.

3.1.4 Otevřený přístup k vědeckým datům. Kromě toho byly rozvinuty představy ⁽¹⁾ s cílem umožnit všeobecný „otevřený přístup“ – tj. přístup přesahující rámec obvyklé dobrovolné výměny dat mezi spolupracujícími partnery – prostřednictvím internetu nejen k vědeckým publikacím, ale také k datům, na nichž jsou tyto publikace založené. Vystávají tím však organizační, technické a právní otázky (např. ochrana duševního vlastnictví a dat), jakož i otázka zajištění kvality a motivace, na něž lze často odpovědět pouze v rámci konkrétního vědního oboru. Výbor proto sice považuje za správné tyto úvahy dále rozvíjet, avšak také stanoví hranice pro tyto postupy. Výbor v tomto případě doporučuje, aby Komise zaujala obzvlášť opatrný postup, zejména při zapojení bezprostředně dotčených výzkumných pracovníků.

3.1.5 Právo na důvěrnost. Výbor zdůrazňuje, že se tím nesmí myslet předčasný otevřený přístup k jakýmkoli datům, včetně tzv. nezpracovaných dat, vzešlým z vědeckého výzkumu. Výzkumní pracovníci musí nejprve vyjasnit chybná měření, omyly, otázky výkladu atd., zhodnotit jejich význam a zpracovat je interním, důvěrným postupem utváření názoru, než případně svolí ke zveřejnění. Jinak by mohlo dojít k porušení osobnostních práv jednotlivých výzkumných pracovníků a základních předpokladů vědecké práce a ochrany dat, ale zejména norem kvality a prioritních nároků vědeckých publikací.

3.2 Informace pro firmy a malé a střední podniky. Mnoho firem a malých a středních podniků, jež jsou zainteresovány na nových vývojových trendech, je jen nedostatečně informováno o tom, jaké hodnoty z oblasti vědy a technologií vůbec na vysokých školách a ve výzkumných zařízeních EU existují a jsou k dispozici a jak je možné vybudovat příslušné kontakty pro navázání případné spolupráce. Vzniká tu tedy potřeba informací mimo úzký kruh odborníků, která přesahuje rámec výše uvedených nástrojů.

3.2.1 Populárně naučné publikace. Existuje také populárně naučná (populárně vědecká) literatura o vědeckých a technických tématech. Kromě toho se Komise v posledních letech více a s úspěchem angažovala v rozšiřování vědeckotechnických výsledků výzkumných programů, jež podporovala, např. vynikajícím časopisem *research*eu* ⁽²⁾ nebo internetovým portálem *CORDIS* ⁽³⁾. Podobně začaly vysoké školy a

výzkumné organizace stále více prezentovat na internetu své činnosti a výsledky související také s předáváním znalostí a případnou spoluprací ⁽⁴⁾.

3.2.2 Kanceláře pro předávání. Navíc mnoho výzkumných organizací již před delší dobou zřídilo vlastní a velmi užitečné kanceláře pro předávání znalostí, kde pracují k tomu vyškolení odborníci (*úředníci pro předávání technologií* ⁽⁵⁾) ⁽⁶⁾. Tyto kanceláře jsou ovšem především regionální, nebo je jejich činnost spojena s konkrétní organizací, a jejich využití je proto pro osobu vyhledávající na celoevropské úrovni velmi obtížné.

3.2.3 Podpůrné organizace a odborní poradci. Ve splnění výše popsané potřeby na evropské úrovni se kromě Komise angažuje několik organizací a sítí, a to i na komerčním základě: existuje například EARTO, Association of European Science and Technology Transfer Professionals, nebo ProTon ⁽⁷⁾. Ale také sama Komise nabízí svou podporu prostřednictvím portálu pro malé a střední podniky a European Enterprise Network ⁽⁸⁾.

3.2.4 Systematické vyhledávání. Nelze-li přesto požadavku průmyslu či malých a středních podniků dostatečně vyhovět prostřednictvím výše uvedených nástrojů, doporučuje Výbor Komisi, aby – pokud možno ve spolupráci s jedním z největších podniků provozujících internetové vyhledávání – usilovala o **uspokojení této potřeby systematicky prostřednictvím celoevropského (internetového) systému vyhledávání**, ve kterém budou výše uvedené jednotlivé informace shrnuty do jednotné a odvoditelné formy. Jako první krok k tomu by byl potřebný postup utváření názoru, který by přesněji definoval cíle a rozsah prvního stupně takového systému vyhledávání, aby bylo možné získat zkušenosti ve fázi průzkumu.

3.2.5 Personální výměna. Vzhledem k tomu, že nejúčinnějším způsobem předávání znalostí je vyměňování dotčených osob mezi výzkumem a průmyslem, opakuje Výbor v této souvislosti své opakované doporučení silněji podporovat takovou personální výměnu, mimo jiné systémem stipendií či dlouhodobého volna, jako je např. stipendium programu Marie Curie pro předávání znalostí mezi průmyslem a akademickým světem.

⁽¹⁾ KOM(2007) 56 v konečném znění ze dne 14. února 2007. K(2008) 1329 ze dne 10. dubna 2008 – příloha II.

⁽²⁾ <http://ec.europa.eu/research/research-eu>.

⁽³⁾ <http://cordis.europa.eu/>.

⁽⁴⁾ <http://www.ott.csic.es/english/index.html> ve Španělsku nebo <http://www.technologieallianz.de/> v Německu.

⁽⁵⁾ K(2008) 1329, 10. dubna 2008, příloha II bod 7.

⁽⁶⁾ KOM(2007) 182 ze dne 4.4.2007.

⁽⁷⁾ <http://www.earto.org/>; <http://www.astp.net/>; nebo <http://www.protoneurope.org/>.

⁽⁸⁾ EEN: http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/services_en.htm a portál pro malé a střední podniky http://ec.europa.eu/enterprise/sme/index_cs.htm.

4. Spolupráce na vývoji konkurenceschopných produktů a postupů – spravedlivé vyvážení zájmů

4.1 Rozdílné pracovní kultury. Vzhledem k velkému množství dokumentů a doporučení, které jsou na toto téma již k dispozici a které byly uvedeny v úvodu, se tato kapitola musí zaměřit na několik vybraných otázek a problémů, jež mají kořeny zejména v nutně rozdílných pracovních kulturách a zájmech výzkumu a průmyslu. O části těchto rozdílů již Výbor podrobně pojednal ve svém prvním stanovisku ⁽¹⁾ o Evropském výzkumném prostoru a později se k nim opakovaně vracel. Ty podstatné z nich se týkají:

4.2 Zveřejňování a důvěrnosti

— Výzkum potřebuje časné zveřejnění svých výsledků, aby tak byla ostatním vědeckým pracovníkům a výzkumným skupinám poskytnuta možnost přezkumu. Kromě toho má toto zveřejňování význam pro součinnost, spočívající v okamžité vzájemné komunikaci v rámci vědecké komunity, zejména pokud na společném programu výzkumu a vývoje spolupracuje více laboratoří.

— Také veřejná správa musí obvykle trvat na časném zveřejnění výsledků jí podporovaného výzkumu, aby byla zajištěna spravedlivá podpora a hospodářská soutěž.

— Avšak i výzkumná zařízení podporovaná z veřejných zdrojů musí v případě výsledků, jež mají povahu vynálezu, nejprve podat přihlášku patentu, než své výsledky zveřejní, neboť jinak by to novinku ohrozilo a znemožnilo její patentování. Tato nutnost, která platí i pro otevřený přístup, je zdůrazněna také v doporučení Komise o nakládání s duševním vlastnictvím ⁽²⁾.

— Pro zmírnění z toho plynoucího konfliktu cílů Výbor opakovaně doporučil začlenit do patentového práva členských států a do budoucího patentového práva Společenství lhůty pro předběžné zveřejnění neohrožující novinky ⁽³⁾.

— Naproti tomu musí mít podnik zpravidla – s ohledem na svou situaci v hospodářské soutěži – zájem na důvěrném nakládání s výsledky vývoje svých produktů, přinejmenším dokud nelze nabídnout konkurenceschopný nový produkt nebo dokud nejsou zajištěny příslušné patenty.

4.3 Hledající výzkum – cílený vývoj. Produktem výzkumného pracovníka jsou poznatky získané z komplexního procesu hledání a zkoumání, jehož výsledek je neznámý. Naproti tomu vývoj zahrnuje cílený, plánovaný postup, který lze zahájit, pouze pokud je možné definovat konkrétní cíl a pokud je cesta k němu dostatečně jasná. Existují nicméně plynulé přechody, vzájemné působení a součinnosti mezi výzkumem a vývojem, jež nejsou ani nezbytně lineárním důsledkem těchto postupů.

4.4 Rozdílná kritéria hodnocení. Pro hodnocení **výzkumného pracovníka** a „jeho“ výzkumné organizace je rozhodující kvalita, počet a dopad jeho/jejích publikací ⁽⁴⁾ a poznatků a stále více také počet patentů. Naproti tomu **manažer** je hodnocen v první řadě podle komerčního zisku „jeho“ podniku, který závisí na počtu, kvalitě a ceně prodaných produktů.

4.5 Syntéza. Je tedy nutné tyto protiklady překlenout a vytvořit spravedlivou rovnováhu zájmů, jež přinese výhody oběma odlišným spolupracujícím partnerům. Aby byly pro tuto věc získány schopní výzkumní pracovníci a jejich organizace, musí být také poskytnuty dostatečné pobídky. Přitom může být pro spolupráci škodlivé, pokud práva k výsledkům výzkumu plně přecházejí na zadávající podnik ⁽⁵⁾. Důvodem je, že „nové poznatky“ (foreground) postupně vyplývají ze „stávajících poznatků“ (background), a obsahují tak rozhodující prvky těchto „stávajících poznatků“, které jsou tak nedílnou součástí nových poznatků. U dohod o právech duševního vlastnictví a u s tím spojených postupů hodnocení je tudíž potřebná flexibilita a prostor, aby mohly být zohledněny konkrétní okolnosti a povaha tvůrčích postupů. Jejich nedostatek může vést až k odmítnutí spolupráce mezi vědou a hospodářstvím.

⁽¹⁾ Úř. vest. C 204, 18.7.2000, s. 70.

⁽²⁾ K(2008) 1329, 10. dubna 2008, doporučení č. 4 členským státům a v příloze I bodu 7 veřejným zařízením.

⁽³⁾ Jako tomu bylo například u německého patentového práva.

⁽⁴⁾ A prestiž časopisů, ve kterých se publikace objevily!

⁽⁵⁾ Úř. vest. C 204, 18.7.2000, s. 70.

4.6 Duševní vlastnictví a příslušné doporučení Komise.

Výbor proto vítá, že Rada ve složení pro hospodářskou soutěž zdůraznila smluvní volnost stran a že ve svém usnesení ze dne 30. května 2008 stanoví: „VYZÝVÁ všechny vysoké školy a další veřejnoprávní výzkumné organizace, aby věnovaly náležitou pozornost obsahu souboru zásad vypracovaného Komisí a aby jej prováděly s ohledem na konkrétní situaci, včetně odpovídající flexibility v případě smluvního výzkumu“. Výbor zejména vítá, že i Komise v mezidobě dodatečně vyjasnila⁽¹⁾, že svým doporučením⁽²⁾, které je výslovně věnováno této otázce, nechce ani u smluvního výzkumu v žádném případě zasahovat do smluvní volnosti. Naopak má být v této oblasti umožněna dostatečná flexibilita, pokud neexistují jiná omezení, jako například rámec podpor pro výzkum, vývoj a inovace nebo jiné evropské či vnitrostátní právní předpisy.

4.6.1 Další vyjasnění. Kromě toho by mělo být také vyjasněno, že vynálezy vedoucí k patentům nelze jednoduše objednat, ale že představují dodatečné tvůrčí výkony⁽³⁾. Jejich využití a z toho plynoucí výnosy tedy musí být předmětem jednání; využití také nesmí být blokováno zadavatelským partnerským podnikem – v neprospěch národního hospodářství. Výbor proto vítá, že Komise i v tomto směru připravuje vyjasnění. Doporučení Komise mají pomáhat, avšak v žádném případě svazovat.

4.7 Patent Společenství. Výbor v této souvislosti znovu zdůrazňuje (viz také odstavec 4.2) svá opakovaná doporučení týkající se patentu Společenství s přiměřenou lhůtou pro vynálezce pro předběžné zveřejnění neohrožující novinky.

4.8 Pravidla účasti a předpisy o poskytování podpor. Výbor již ve svém stanovisku⁽⁴⁾ o pravidlech účasti doporučil přiznat budoucím smluvním partnerům více svobody při sjednávání smluv, ale také při výběru nástrojů. Týká se to zejména

přístupových práv smluvních partnerů k novým poznatkům a právům na ochranu a/nebo ke stávajícím poznatkům a právům na ochranu. Zde by měla být přístupová práva nabídnuta sice jako možnost, ale ne – jak je pro určité případy navrženo předepsána bez výjimky. Bezplatné přenechání duševního vlastnictví státními vysokými školami nebo výzkumnými organizacemi ve prospěch hospodářství navíc skrývá nebezpečí porušení evropských předpisů o poskytování podpor.

4.9 Partnerství veřejného a soukromého sektoru.

Hlediska a doporučení Výboru uvedená v odstavcích 4.6 a 4.8 by proto měla být uplatňována zejména také u jinak velmi vítaných partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje a v příslušných společných technologických iniciativách.

4.10 Poskytování odměny za zaměstnanecký vynález.

Zvláštní pozornost si v tomto směru zaslouží existence zákonů upravujících zaměstnanecký vynález v některých členských státech. Tento zákon se týká práva vynálezce patentu na přiměřenou odměnu za jeho využití, i když ho bylo dosaženo v rámci jeho pracovní činnosti. Toto právo nesmí být v žádném případě ohroženo.

5. Spolupráce na vývoji výzkumných infrastruktur – zachování know-how

5.1 Technické novinky – unikáty. Kromě výše uvedené kategorie spolupráce mezi výzkumem a průmyslem však existuje ještě další neméně významná kategorie, ve které nejsou výzkumné organizace primárně poskytovateli nových znalostí za účelem vývoje inovativních sériových produktů (nebo postupů), nýbrž zadavateli a zákazníci. Jedná se přitom převážně o vývoj nových výzkumných infrastruktur, jako jsou např. urychlovače, zdroje záření, satelity, astronomické přístroje spojené se Zemí či zařízení pro fúzi. V jejich rámci průmyslové podniky vyvíjejí a vyrábějí – často na základě předchozích zakázek na vývoj – významné nové jednotlivé součásti.

5.2 Specializace a riziko. Tato na inovace bohatá oblast si v podnicích vyžaduje ty nejschopnější, specializované odborníky a – z důvodu možného neúspěchu – připravenost na podnikatelské riziko. Bezprostřední hospodářský přínos je totiž většinou nepatrný, zvláště když se u vyrobených produktů jedná téměř výlučně o unikáty a podniky nezřídka podcení požadované náklady: obvykle musí být ve velké míře překročeny hranice stávajícího know-how.

⁽¹⁾ Commission Recommendation on the management of intellectual property in knowledge transfer activities and Code of Practice for universities and other public research organisations [Doporučení Komise o správě duševního vlastnictví při činnostech v oblasti předávání znalostí a o souboru zásad pro vysoké školy a další veřejnoprávní výzkumné organizace], 2008, ISBN 978-92-79-09850-5. V posledním odstavci kapitoly 4.3 se říká, že strany nicméně mohou uzavřít různé dohody o vlastnictví (a/nebo potenciálních uživatelských právech) nových poznatků, neboť soubor zásad je pouze východiskem pro jednání.

⁽²⁾ K(2008) 1329, 10. dubna 2008, příloha I bod 17.

⁽³⁾ Tato úvaha je také základem pro poskytování odměny za zaměstnanecký vynález, viz odstavec 4.10.

⁽⁴⁾ Úř. vest. C 309, 16.12.2006, s. 35.

5.3 Motivace k technickému pokroku. Tyto zakázky na jednu stranu sice u účastníků se podniků vedou k výraznému nárůstu dovedností, pokud jde o špičkové technologie, který dlouhodobě zvyšuje jejich konkurenceschopnost v příbuzných oblastech a obecně slouží technickému pokroku. Na druhou stranu je pro podniky často obtížné získat v konkrétní specializované oblasti potenciál pro nepřímou navazující zakázky, a to včetně pracovníků a inženýrů, zvláště když se jejich uplatnění více vyplácí v hospodářsky mnohem přínosnějších rozvojových a výrobních postupech týkajících se sériových produktů.

5.4 Uplatňování pravidel hospodářské soutěže a zadávání zakázek. Uplatňování pravidel hospodářské soutěže a zadávání zakázek může situaci ztížit, mimo jiné proto, že samo o sobě není přípustné, aby podnik, který provedl zakázku na vývoj, následně automaticky získal také zakázku na vyhotovení. To může vést k tomu, že je tato zakázka na vyhotovení zadána méně zkušenému podniku, který právě kvůli své malé zkušenosti podcení problémy, a předloží tak cenově výhodnější nabídku. Tento problematický stav vedl u některých podniků dokonce k tomu, že se o tyto zakázky již neucházejí nebo je již nepřijímají. Zde popisovanou problematiku přesně nevystihuje ani nástroj „zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi“⁽¹⁾, neboť později nevznikají žádné sériové produkty.

5.5 Stav problému a hledání řešení. Ani Výbor nemá patentovaný recept na vyřešení tohoto problému. Chce však upozornit na jeho závažnost, neboť nejenže prodražuje a protahuje dotčené velké projekty, ale také optimálně nezhodnocuje schopnosti a zkušenosti získané v jejich rámci, neboť často dochází ke ztrátě cenných schopností. Výbor proto doporučuje, aby Komise ustavila skupinu odborníků na vysoké úrovni⁽²⁾, která se bude zabývat dosavadními zkušenostmi. Z toho by mohlo vyplynout, zda stávající pravidla státních podpor, rozpočtu, hospodářské soutěže a zadávání veřejných zakázek a jejich obvyklé uplatňování odráží tuto specifickou situaci, nebo zda jsou zapotřebí nové nástroje takového příslušné průmyslové politiky.

5.6 ITER. Výbor se domnívá, že si je Komise plně vědoma problému např. u mezinárodního projektu ITER, a že jsou proto již přijímána příslušná opatření k oživení průmyslu. Tento postup by měl být pokud možno přenesen i na požadavky nově budované výzkumné infrastruktury (seznam ESFRI).

6. Relevantní stanoviska Výboru za poslední tři roky

V tomto stanovisku byla zohledněna následující relevantní stanoviska uplynulých tří let:

⁽¹⁾ KOM(2007) 799 v konečném znění, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi: Podpora inovace za účelem zajištění udržitelné vysoké kvality veřejných služeb v Evropě. K tomu viz též stanovisko Výboru INT/399 Zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi, CESE 1658/2008 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽²⁾ Pokud možno také se zapojením výzkumných organizací sjednocených v EIRO fóru.

— **7. rámcový program pro výzkum a technický rozvoj** (INT/269, CESE 1484/2005 – Úř. věst. C 65/9, 17.3.2006)

— **Nanovědy a nanotechnologie** (INT/277, CESE 582/2006 – Úř. věst. C 185/1, 8.8.2006)

— **Pětileté hodnocení výzkumných aktivit Společenství (1999–2003)** (INT/286, CESE 729/2006 – Úř. věst. C 195/1, 18.8.2006)

— **Specifické programy** (INT/292, CESE 583/2006 – Úř. věst. C 185/10, 8.8.2006)

— **Výzkum a inovace** (INT/294, CESE 950/2006 – Úř. věst. C 309/10, 16.12.2006)

— **Účast podniků – 7. rámcový program** (INT/309, CESE 956/2006 – Úř. věst. C 309/35, 16.12.2006)

— **Účast podniků – Sedmý rámcový program 2007–2011 (Euratom)** (INT/314, CESE 957/2006 – Úř. věst. C 309/41, 16.12.2006)

— **Investice do znalostí a inovace (Lisabonská strategie)** (INT/325, CESE 983/2007 – Úř. věst. C 256/17, 27.10.2007)

— **Uvolnění a posílení evropského potenciálu pro výzkum, vývoj a inovace** (INT/326, CESE 1566/2006 – Úř. věst. C 325/16, 30.12.2006)

— **Evropský technologický institut** (INT/335, CESE 410/2007 – Úř. věst. C 161/28, 13.7.2007)

— **Zelená kniha – Evropský výzkumný prostor: nové perspektivy** (INT/358, CESE 1440/2007 – Úř. věst. C 44/1, 16.2.2008)

— **Zřízení společného podniku iniciativy pro inovativní léčiva** (INT/363, CESE 1441/2007 – Úř. věst. C 44/11, 16.2.2008)

— **Založení „společného podniku ARTEMIS“ pro provádění společné technologické iniciativy v oblasti vestavěných počítačových systémů** (INT/364, CESE 1442/2007 – Úř. věst. C 44/15, 16.2.2008)

-
- **Zřízení společného podniku Čisté nebe** (INT/369, CESE 1443/2007 – Úř. věst. C 44/19, 16.2.2008)
 - **Založení společného podniku ENIAC** (INT/370, CESE 1444/2007 – Úř. věst. C 44/22, 16.2.2008)
 - **Programy výzkumu a vývoje pro malé a střední podniky** (INT/379, CESE 977/2008 – Úř. věst. C 224/18, 30.8.2008)
 - **Konkurenceschopnost evropských regionů na základě výzkumu a inovací** (INT/383, CESE 751/2008 – Úř. věst. C 211/1, 19.8.2008)
 - **Společný podnik pro palivové články a vodík** (INT/386, CESE 484/2008 – Úř. věst. C 204/19, 9.8.2008)
 - **Evropské partnerství pro výzkumné pracovníky** (INT/435, CESE 1908/2008 – dosud nezveřejněno v Úředním věstníku)
 - **Právní rámec Společenství pro evropskou výzkumnou infrastrukturu (ERI)** (INT/450, CESE 40/2009 – dosud nezveřejněno v Úředním věstníku)

V Bruselu dne 26. února 2009.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI
